

nem ad programot csak formális bemutatkozója lesz s röviden érinti a bel- és külpolitika kérdéseit, mert nem akarja megkötni a kezét, hogy programját a viszonyokhoz képest módosíthassa.

Fokozódik a tűzharc Nyugaton.

Berlin, július 17. A nagyfőhadiszámítás jelenté:

Nyugati harcok.

A tengerparton az angolok egész napon át tartó élénk tüzelés után Lombardynánál ismét támadtak. Visszaverték őket. A Nord-schettől Waratonig terjedő arcvonal mentén a tűzcségek barotvéksége jelentősen erőse felerősödött. A Scarpa két partján is élénk volt. Messinesnél, Hulluchnál, Gavreltánál, Bullesourinál és St. Quantintól északra meghiusultak angol felderítő előretörések.

A német trónörökös hadserege. A Lion—soisaczi út mentén délelőtt egy hannoveri esred rohamcsapatja tűzrajtálás után utászok kíséretében benyomultak a franciák vonalába, felrobbantottak fedéseket, árkágyukat és számos fogollyal és géppuskával tértek vissza árkaikba. Courisounnál a tegnap a hajló éjszakán rajtálással a franciák állásának egy további darabját foglaltuk el. A foglyok száma ezzel esen a százasszon több mint 450 franciára emelkedett. Kévéssel a sötétség beállta előtt az ellenség megletésszerűen igen erős tűz alá vette a malval major—Cerny között fekvő állásainkat, majd erős, sűrű tömegekkel végrehajtott támadás következtében az ellen az arcvonal ellen, amely tűzünkben és közelharoban az ellenség igen súlyos veszteségével összeomlott. Mind egyik korábban elfoglalt állásnál hárman megmaradt a bevált keletporosz hadosztály birtokában.

Reimsnél északra a franciák a Bois Soulsinál délre tüzelő elfoglalt állások ellen intézett előretörése belül végződött, egy másik előretörést védőtűzünkkel nyomtunk el. A Pöhl hegyen a nyugati Champagneban elkezdődött kőszigránátharobban sikerült a thüringialaknak a franciákat régi állásuk legutolsó darabjából is kiűzni és több ellentámadást visszaverni.

A Maas balpartján igen heves tűzcségek tűzindult meg a 304 es maguelat és a csatlakozó vonalak ellen. A francia árkokra és készletügyi állásokra irányított megsemmisítő tüzelésünk elfojtotta az ellenséges támadást, csak kevés ember tudott az árkokból kijutni. Ma délelben a tűzharc újra fokozódott.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Nem volt esemény.

Repülőink 5 repülőgépen kívül 4 kötött léggömböt is leterítették.

Az oroszok átmenekültek a Lannicán.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonal. Rigánál, Dánaburgnál és Smorgonnán tart az élénk harcok tevéksy-

ség. A Narsjovka mentén kitűztelt időben erősebb volt a tűz, mint az utóbbi napokban. A Dnyesztertől délre rajnai eszadok elfoglalták a Kalusztól északra fekvő erdővidéket. Mivel nyugatról is német erők nyomultak előre, az oroszok kiűrtették a várost és sietve a Lannica déli partjára vonultak vissza.

József főherceg vezértábornagy harc-vonalán és Mackensen vezértábornagy hadserege jelenté.

Macedóniai front.

Változatlan.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Megvertük Kalusznál az oroszokat.

Visszafoglaltuk Kaluszt.

Keleti harcok. Budapest, július 17. (Hivatalos) Német és osztrák-magyar csapatok nyomásának engedve, tegnap az oroszok kiűrtették Kaluszt és a Lannica nyugati partját. A szövetséges csapatok utánuk nyomultak. Kalusztól délre helyenként erősebb harcokra került a sor. Lodzianynál horvát zászlóaljok elentállásán hat tehermentesítő orosz előretörés meghiusult. Leudestraunál és Koricanánál tért nyertünk. Egyébként sem a keleti harcokról, sem albániából nem jelenthetünk újtságot.

Olasz harcok. Budapest, július 17. (Hivatalos) A Kolbrikonon egy olasz akna felrobbant. Rohamcsapatunk megszállták a töcsért.

A vezérkar főnöke.

A japán véreb munkába lépett.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) Stockholmból jelentik: Vladivosztozk kikötőjébe befutott egy japán hajóraj. A japánok elfoglalták a mandzsuriai vasutat.

Orosz forradalmi helyzetkép.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) Pétervárról jelentik: Ma tüntetés volt. Több ezer emberből álló tömeg követelte a politikai bűntettekért elítéltek szabadonboesátását, hüllönösen azokat, akiket Németország részére való kémskedis miatt ítélték el. Orosz fegyenc kitört a börtönből s kiszabadította a vizsgálati foglyokat. Durnovóban számos anarkista bombákat dobott. Vyborg külvárosban követelték, hogy a kozíko kat azonnal távolítsák el Pétervárról. Kerenskit halálra ítélték, ugyszintén az orosz igazságügyminisztert.

Nagy vasuti sztrájk Oroszországban.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) Haparandából jelentik, hogy Svédország vasuti forgalma Oroszországgal megszűnt. Nagy vasuti sztrájkok következménye ez a szünetelés.

Hogy robbant fel a Suffrent?

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) A francia jelentés a Suffrent sorhajóról így szól: 1916 november 26 án délelőtt 9-kor a viz alatt tartózkodó tengeralattjáró torpedója eltalálta a hajó lőszerkamaráját. A robbanás irtózatos volt, 648 ember, köztük az egész tisztikar, megsemmisült, a hajó roncsokra szakadt.

Singarev lemondott.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) Reuter jelentés: Singarev, Manuelov és Sacharovszky orosz miniszterek lemondottak, 3 új minisztert neveznek ki.

Sándor király és Venizelosz.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól) Athénből jelentik: A görög király és Venizelosz miniszterelnök között ellentétek fejlődtek ki. A király nem írta alá azt a dekrétumot, mely a venizelista kamarát összehívja, Venizelosz az ország bel és külpolitikája tekintetében a királyllyal ellentétes állásponton van.

A városi csokoládé ára.

Megírjuk a napokban, hogy a város a csokoládé árát különként 24 koronáról fel-emelte 30 koronára, a úgy árusítja. Illetékes helyről a következőkről értesítik a *Tiszántul*:

Az esziben is, ha a csokoládét a város különként 30 koronáért adja, meg van az ármérséklő hatása, mert a kereskedelmi forgalomban ma már 32-36 korona közt áll a csokoládé ára a nemsokára eléri az ötven koronát is, mert a csokoládégyártás rövidesen megszűnik.

A *Tiszántul* felvetette a kérdést, hogyan árusíthatja a város a csokoládét 30 koronáért, mikor 24 koronán tartotta ezt rövid idő előtt. A válasz egyszerű, ha ismerjük a városi közéletmezési titkait (sajnos, a hivatal vezetői annyira fölényes és hosszánem éntessel kezelik ezeket a dolgokat, hogy a tett intézkedések értelmét gyakran csak a főjegyző tudja kibárázni. A szerk.) Mikor a város 24 koronáért adta a csokoládét, ráfizetett, szerencsére nem igen vették a csokoládét. De előrelátó volt Lukács Odön főjegyző a tartotta a csokoládét, amíg lassan csökkent az egész világon a csokoládé gyártás a az áru mindinkább nélkülözhetetlenné lett. A város már több, mint egy év óta tartja raktáron a csokoládét, tehát a befektetett összeg kamatai is számíthatók. Hogy jó számítás volt a főjegyzőnek, mutatja az, hogy nemsokára teljesen kifogy a csokoládé a kereskedelemből, Budapesten is fogytán van ez a cikk, a rövid idő múlva egyedül Nagyváradon lesz csokoládé, még pedig nem jelentéktelen mennyiségben, hanem 120-130 000 korona áru.

Az eladási árat pedig fel kellett emelni a befektetett összeg kamatoztatásán kívül azért is, mert a kereskedők tömegesen vásárolták a városi csokoládét, eleinte különként, később nagyobb mennyiségben a volt olyan, aki 100 kilós kért, amivel 10000 koronát szerelelt volna nyerni pár perc alatt. Azóta tilos nagyobb mennyiségben kiadni a városi csokoládét a azt is ellenőrzik, hogy egy és ugyanazon személy naponta vagy hetenként kétszer ne vásárolhasson. Vannak kereskedők, akik embereket bérelnek a célra, de vállatára kiderült a turpisság.

Eddig terjed információk. Tudjuk jól, hogy kockázatos a városi közéletmezés el-látása, rengeteg munkával, gondnal és aggodalommal jár a elhiessük, hogy nem kelle-mis Lukács Odön polgármesterhelyettesnek, ha nemes és helyes intenciót félreismerik, mert ővé a felelősség, az egész nagy kon-szpolóju szem minden gondja, ellenben a jól teljesített kötelesség öntudatán kívül nincs más jutalma a ha nem volna olyan kiváló ember és tisztviselő, rég otthagya volna az egészét. Azt is tudjuk, hogy nemsokára nap-palját foglalja el a közéletmezés, de az éj-szakai töprengések is fel-felriasztják pihenés-ből, hogy Istenem, mi lesz? Ki tudja azt, hogy volt idő, mikor csak három napra való élelem volt Nagyváradon és senki se tudott róla, csak ő, aki ezzel a rettenetes bi-zonytalansággal intézkedett, nyugodtan, big-gadlan fogadta a látogatók százait a nem tudta az utolsó napig, honnan teremti elő, ami kell. Mégis előteremtette.

Mi a gondviseléseszerű férfi tevékenység

gét, földelmeit és töprengéseit nap nap után láttuk a tudtuk, hogyan küzd a város pol-gárságáért. Távol áll tőlünk, hogy a válságos napokban gáncot vessünk nemes szándékai-nak a megkeserítsük hivatali életét csoko-ládé esetekkel. Ellenkezőleg: rajta leszünk, hogy szociális és közéleti terveihez segít-ségére legyünk, ahol nehézségekre akad.

Magyar papok az oroszországi fogolytáborokban

A következő levelet vettük:

Bjelik Imre tábori püspök a katolikus tábori lelkesi kar részére kiadott folyóirat-ban már 1915 őzén fölvetette azt a nagy időkhöz méltó eszmét, hogy a pápa közvetítéssel egységre kellene szólitani Orosz-or-szágot: hadifoglyaink lelki vigasztalására kölcsönösen cseréljenek ki papokat, a kik ön-ként vállalkoznak arra, hogy a háboru végéig kőnn maradnak valamely fogolytábor körzetében, prédikálnak, gyóntatnak, miséz-nek, bejárnak a kórházakba, kezükre járnak a foglyoknak a levelezésben, segítenék ku-ratni az elítélteket, fölkeresik az egyes mur-kácsos tagokat is, szóval mindenben igazán vigasztalásukra iparkodnak lenni szerencsét-len honfitársainknak.

A terv az árpádkori Julián szerzetesnek és bátor társainak vállalkozására emlékeztet. Azok a régi dómés barátok is azért mentek Anaiába, hogy a hit világosságát vigyék meg ottmaradt véreiknek. S most megindul egy aátoralja lelkes magyar pap, hogy szembenézve az orosz hadifogságnak min-den nélkülözésével, elvigye a vallás vigasz-talását azoknak, kik Tokolsk jégmezőin, a permi és nerosinszki bányákban, a tegan-rogli gyárakban, a Kola-vasutnak most ké-szülő töltésain, az akmolinszki végtelen el-vatagon viesszorgolnak magyar hazájukra, rég nem látott családjukra, melyhez a bír is csak elvétve jut el... Megmozdul a lélek az emberben, ha elgondolja, mit érezhet az a szegény magyar hadifogoly, a mikor egy szép napon elébe lép az a magyar pap a szóval köszönti:

— Adjon Isten, földisk!

S az a sok magyar anya, magyar hitves, magyar ara, a kinek ott kőnn van a legdrágább kincs, mennyi áldással, fecséjtja majd utjukra azokat, kik elmen-nek panaszt rémitani, könyvet törölni, re-ményt élesztani, honvégyat csitítani, hogy ne féjjen... és ébren tartani, hogy ide-gen ég alatt feledésbe ne menjen a ma-gyar...

Mert mi türelem-tudás, erre is lesz példa, tán nem is oly kevés. A kivándor-lás ösztörérek csak irányt kell változtatni, nyugat helyett keletnek. A föld szeretete fölülkerekedhetik a haza szeretetén, föld pedig van ott elég, nem is utolsó, csak le-gyen, aki ért hozzá.

Mi a magyar papok missziójának ter-vét kezdetől fogva ezzel a gondolattal is öszekötöttük. Hadd kiáltásák a fölébe az ingadozóknak, hogy a nagy világon nincsen számukra hely azon az országban kívül, a melyért harcoltak és véreztek.

Ez a szép terv azonban mintha meg-feneklett volna.

Már tavaly májusban aláírták a közös

meggyezést Stockholmban; méltán és fájó szívvel kérdezzük tehát, miért késik a meg-valósítás? Nicea talán elég lelkes ma-gyar pap? Alig hinnők, hisz az illetékes körök bizonyára nem tették volna meg az első lépést addig, a míg meg nem győződ-tek róla, hogy erről az oldalról sem fenye-get kudarc. Vagy tán a megváltozott orosz-oroszági viszonyok teszik kétségessé a ri-kert? De hisz a forradalmi kormány ki-jelentette, hogy elődjének minden aszer-s-dését állja.

Van azonban egy pont, amelyben, saj-nos, vajmi könnyen hajótörést szenvedhet az egész szép terv és szenvedett volna akkor is, ha nem is jön kösbe az orosz forradalom.

Ugyanis, akik a tervet részünkről inté-rik, arra kérték az orosz kormányt, állítson össze statisztikai kimutatást, hogy melyik táborban milyen nevű hadifoglyok vannak. S ez a statisztika még nem érkezett meg.

A mi meggyőződésünk szerint erre a statisztikára egyáltalán nincs is szükség a igazán kár volna, ha ezen akadna fenn Bjelik püspök szép tervének megvalósítás-a. Hiszen hála Istennek, macapáság mégis már igen kevés az a magyarországi katonasorban levő ember, aki egy szót sem tudna magya-rul; megérti tehát a magyar papot, ha ezen a nyelven szól hozzája. Meg aztán ugyie-többnyelvű papokat keresnek erre a misszió-s-tiszségre. De késsé lehetetlenség, hogy az orosz hadügyi kormány ilyen statisztikát összeállítson. A kezűnkben van például egy kimutatás azokról a helyekről, ahol nekünk foglyaink vannak Oroszországban. A lista május 21 én kelet és több mint 1450 helyet sorol fel. Hogy lehetne tehát kívánni, hogy az oroszok ezzel a statisztikával vessződ-jenek?

Tessék csak utjukra engedni a jelent-kező magyar papokat, majd eligazodnak azok, ha kőnn lesznek, majd utánnajárnak ők a szétszört nyájnak, majd megértetik ők magukat, ahogy tudják, sem őket, sem a foglyokat nem kell félteni. Hiszen csak azt kérdezzük: hát az lithoni eszerekben nem akad fölében nem magyar ajku? S tiszt, pap, orvos, ápolónő mégis boldogul mind-nyájával.

Magyar véreink nevében hazafias tisztellettal kérjük ugy az egyhási, mint a ka-tonai hatóságokat, hogy amennyire rajtuk áll, mennél hamarabb valósítsák meg ezt a mind nemzeti, mind vallásos nézőpontból oly fontos missziót, nehogy egy rajtuk kívül álló tényező, az esztendő haladtával köslegő aszibériai tél, megakadályozza a magyar Ju-liánok munkáját éppen akkor, a mikor már kiérnek az Urnak es óriás szőléjébe.

... A hajdan való Juliánok szomorú hírrel tértek meg Ásiából: ők voltak a ta-tárjárásnak első híradói. Kívánjuk, hogy az új Juliánok a köslegő béke evangéliumának, örömhírének legynnek apostolai honfitársaik számára, ha kimennek és sok-sok boldog magyar hősnek kísérel, midőn hazatérnek!

Ugy tudjuk, hogy ez a szép eszme nemsokára megvalósul a már ki vannak szemelve azok a papot, akiket nemsokára utnak itáitának az oroszországi fogolytábo-rokba.

Konstantinápoly.

Abból az alkalomból, hogy Konstantinápolyt angol-francia-orosz repülők bombázták, Ahmed Dzsevdet török diák írja nekünk francián a sorokat:

Egyetlen fővárosnak sem kedvezett egy a természet, mint Konstantinápoly, hogy megvédhesse magát.

A geológia erődöt formált belőle, uralkodóknak sok századokon át kifejtett hatalma és mérnököinek művészete befejezte azt, amit a természet megkezdett.

Hajdan Bizánc, később Konstantin város, a muzulmánok Istambulja, az arabok Faroukja és Omu medunysja, Konstantinápoly változtatta nevét azéllé, hogy jelentősége csökkent volna.

Konstantinápoly Európa és Ázsia közt terül el, ragyogó ég alatt és négy tenger felett, katonailag egy erődített tábor a támadásra, s a védelemre egy sziget. Egy szempillantás beszél erejéről és nagyszerű fényéről.

A Márvány tenger szélő része, amely lesimul a tengerbe, lágyan emelkedik héthalom láncolatává. Ormokon és völgyekben észrevétlenül emelkedik a terül el a Propontus tenger síkjából egyfelől, az aranyzarv síkjából másfelől, egész az Édes-Vizekig az ottomán birodalom fővárosa.

Egy hosszú csatornán keresztül néhány vízfocsapás három folyam összeömléséhez hasonlóan jobbra látható a Bosporus, amely hosszasan kigyólik és kecsesen az árnyas sziklák között egész a Feketetengerig.

Európa Édes Vizeinek patakja leszállva a régi Trácia völgyeiből, egy gazdag terület réjtjein keresztül beömlik ebbe a csatornába Péra és Galata negyedektől nyugatra.

És ezt a gyönyörű fővárost bombázták angol-francia-orosz repülők.

Ó, a barbárok, a gonosztevők!

Ahmed Dzsevdet.

Kukacos liszt a városi boltokban.

Egy idő óta sűrűn hallottunk panaszt, hogy a kenyérliszt a városi boltokban kukacos, férges.

Tegnap délután egy öregasszony hozott be egy kis pohárban valami undorító dolgot. Eleven és néhány férges voltak a szemétben, amit a pohár tartalmazott. Egy decinál több volt a szemét és férges, amit állítólag 5 kiló lisztből szitált ki a szegény asszony.

Ezt a lisztet a Halász-utcai városi boltból vásárolta.

A kukacos lisztet más boltokban is árulják, amint arról, sajnos, mi is meggyőződünk, csak hogy a személyzet egyik boltban árulja nyugodtan tovább az undort gerjesztő lisztet, míg a másik bolt személyzete jelentést tesz az ilyen lisztéről s nem méri tovább.

A Széchenyi mellett levő lisztüzletben kijelentették becsületesen, hogy nem adhatják ki a kenyérlisztet, mert kukacos és a kiszolgáltatása le van tilva.

Ugyanakkor egy másik, Rákóczi uti üzletben, dacára a kérdésnek és a figyelmeztetésnek, ahelyett, hogy megnezték volna a

lisztet és telefonon jelentették volna, hogy a liszt kukacos, egyszerűen kimérték azt.

A lisztben tényleg kukacok voltak.

Értésülésük szerint egyik nagyvárad malom raktárából került ki ez az undorító liszt, amelyet különben ha jól kiszitálnak, teljesen alkalmas a felhasználásra.

Amint a liszt ilyen undorító állapotáról a városi élelmiszeri ügyosztály tudomást szerzett, intézkedni kellett volna, hogy annak forgalombahozása beszüntetessék, vagy jelentették volna Lukács úton polgármesterhelyettesnek, aki bizonyára rögtön megtette volna a szükséges intézkedéseket.

A bíróság körében annál nagyobb megütközést keltett ez a dolog, mert tudvalólag a pékek és kenyérszítókészítők a lisztet feldolgozás előtt nem szitálják meg s így a lisztben levő férgek belekerülnek a kenyérbe. Az ilyen kenyér élvezete pedig az undor folytán képes a fogyasztót veszélyes betegségre tenni.

A lisztet a város készen kapja, tehát az élelmiszeri ügyosztály nem tehet róla, ha ilyen lisztet kap, de amikor tudomására jut, hogy a liszt megütközött, elvárhatja a közönség, hogy azt ne szolgáltatassák ki részére, s legalább gondoskodjanak annak megállításáról.

A bírósági végrehajtók ügye.

A háború rettenetes viharában a legszomorúbb helyzetűek van a bírósági végrehajtóknak, akik dacára annak, hogy a járásbíróságok községi, az államtól semmi dotációt nem kapnak s előzetesét, munkaképzettségük esetén semmi nyugdíjban nem részesülnek.

Az állam a háború kezdete óta felüggasztotta az árveréseket, a végrehajtások a minimumra szálltak le, úgy hogy a végrehajtók jövedelme alig éri meg azt a mértéket, amit ma egy napszámos is megkeres. Ez az állapot tarthatatlan. Kifogástalan, mával: hivatalnokokat, akik állami felelősök végének, így tartani nem lehet. A végrehajtók régi óhaja az, hogy sorozzák őket az állam tisztviselői közé s adják meg nekik a nyugdíj-jogosultságot. Ezzel szemben az állam részére jutna a végrehajtói költség. Soruk javítása ügyében országos gyűlést tartottak a végrehajtók Budapesten.

A budapesti büntetőtörvényszék nagy esküdszéki természetben gyűlték össze vasárnap délelőtt a bírósági végrehajtók, hogy a háború folytán előállott nyomorúságos helyzetükről tanácskozzanak. A nagygyűlésen a budapesti végrehajtók kivül ötvenkét: vidéki szervezet képviseltette magát. Rásonyi Pál Gedeon elnök ismertette a bírósági végrehajtók súlyos anyagi helyzetét s azokat a követeléseket, amelyeket létfontosságuk végett felállítanok kell. Javaslatára a gyűlés egyhangúlag elfogadta azt a határozati javaslatot, melyben a bírósági végrehajtók státusz rendezését sürgetik, fizetésük megállapításánál az államhivatalnokok VII, VIII. és IX. X. fizetési osztályát vették számba.

A gyűlés ezután elhatározta, hogy küldöttséggé alakul át és felkeresi Vássonvi Vilmos igazságügyminisztert, hogy bajaikról tájékoztassák.

Vássonvi igazságügyminiszter még vasárnap fogadta a küldöttséget, amelynek nevében Rásonyi Pál Gedeon mondotta el a végrehajtók panaszait, kérve az igazságügyminisztert, hogy vegye pártfogásába a sok száz család ügyét, akik az egész háború folyamán minden állami támogatás nélkül nyomorogva, becsületlenül dolgoztak.

Dr. Vássonvi Vilmos igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a bírósági végrehajtók ügyét sürgősen megvizsgálhatja, tanulmányozhatja. Ne gondolják azonban, hogy a tanulmányozás annyi, mintha a kérdés lekerülne a hibákra, hogy kellő módon orvosolhassa. Először kizártnak tartja, hogy törvényhozási úton, törvényileg rendezsék a kérdést, de mivel panaszukat jogosaknak, kérelmeket méltányosnak és a köz szempontjából azok teljesítését helyesnek tartja, arra fog törekedni, hogy mielőbb megfelelő megoldást találjanak. A küldöttség a beszédet nagy tetszéssel fogadta és percekig ünnepelte az igazságügyminisztert.

Reichenberger Fülöp drnak nem kell a zsargon-német.

Magyarországon magyarul kell beszélni.

Berettyányfalui levelezőnk jelenti:

Kár lenne, ha a nagyváradai sajtó nyom nélkül engedné elünni azt a nevezetes eseményt, amely a Sárrei fővárosában oly lélekemelő módon jelezte, hogy a zsidóság egy része maga is torkig van a lengyel németzsidó zsargonnel s változást kíván.

Reichenberger Fülöp drnak, a jőnevé orvosnak meghalt a felesége, akit nagyon szeretett az egész környék. A temetésén megjelent a berettyóújfalu orth. izr. rabbi, s jiddis nyelven bucsustatót mondott. A hitközség és a jelenlevő Bujanovics Sándor t. főszolgabíró nagy meglepetésére a bucsubeszéd végeztével a koporzó elé állott maga a gyászos szívű özvegy, dr. Reichenberger Fülöp, s körülbéli a következőket mondta:

— Ezt a beszédet itt nem ériette senki, mert olyan nyelven mondtott el, amelyet magukénak nem vallunk és nincs hozzá semmi közünk. Vétenék magam és magyar hazám ellen, ha szívből nem tiltakoznám az ellen, hogy az én drága halottam, a jó magyar asszony koporsójánál tört német nyelven mondjanak bucsustatót. Az én kedves halottamhoz csak a magyar nyelv illik s ha a rabbi nem tud magyarul, beszéljen héberül vagy latinul, ezek klasszikus nyelvek. Nekünk a jiddishez nincs közünk, nekünk a magyar kultúrába kell beolvadnunk. Megbocsátanak tehát, ha most én mondom el magyarul, mint egy magyar asszony özvegyéhez illik, magyar közönség előtt, hogy ez a halott egy jószágos, darék asszony volt, kiváló emberi erényeiért mindenki szerette és becsülte, míg élt és siratja, hogy meghalt. Nyugodjék békében.

Minden rokonszeny és szeretetre érdemes volt ez a szívöljövő szónoklat. Ott, a halott koporsója előtt. A rabbi csak annyit tudott válaszolni, hogy ez tradíció, mire viszont emlékeztetésbe hozták, hogy a ma-

gyer nyelv nem tudása sem lehet tradíció.

Rosenberger Fülöp drt mindenfelől üdvözölték a fellépése alkalmából, amit a magyarság érdekében tett. Baróthy Pál főnyésszínhelyettes legméltóbb rokonszenvéreől biztosította a gyászoló özvegyet, és sokan helyeselték azt, amit tett. Az üdvözlések száma napról napra nő.

A tradícióra való hivatkozást, t. i. hogy jiddis vagy német nyelv a szerfartások nyelve, megdönti az, hogy bár Mayer László dr főorvos anyai ágon való nagyatya, Horváth Mihály szerint az első emberpár magyar volt, s Ádám neve onnan származik, mert az Isten így szól: „Ut nekad adám a föld jsvait“, mindazáltal sehol sincs arra adat, hogy Mózes lengyelországi vagy német lett volna.

Burg Kornél határrendőrségi kapitány Nagyváradon.

Vizsgálat Báthory László rehabilitálása ügyében.

Megírtak a napokban, hogy Rimler Károly polgármester a legutóbbi közgyűlésen tett jelentésében fányesen rehabilitálta Báthory Lászlót, a katonai ügyosztály megburcolt kitérő tisztviselőjét. Bár a honvéd hadosztálybíró is elégtételt nyújtott Báthory fogalmazónak azzal, hogy a határrendőrség által bevezetett vizsgálatot megasztintotta el-lens, azon indoklással, hogy terhelő bizonyíték egyáltalában nem forog fenn, a polgármester jelentése is a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg a fogalmazóról, aki azóta ismét hivatalában folytatja nagyra-becsült és eredményes munkásságát, a polgármester azonban még nagyobb elégtételt kívánt nyújtani azzal, hogy az iratot felterjesztette a belügyminiszterhez a meghurcolt tisztviselő legközelebbi rehabilitálására.

A polgármester intézkedésének már is megvan az eredménye, tegnap Nagyváradra érkezett Burg Kornél határrendőrségi kapitány, aki kiváló és képzett ember, nevét már a román betörés alkalmával is gyakran emlegették a legnagyobb elismerés hangján.

Burg Kornélt a belügyminiszter bizta meg, hogy vizsgálja be a határrendőrség multkor szereplésére vonatkozólag beérkezett panaszokat. Mert nemcsak Nagyváradról, hanem Kolozsvárról is több oldalról érkeztek panaszok a határrendőrség, illetve annak kiküldött nyomozói ellen.

Nemcsak Nagyváradon, hanem Kolozsváron is megdöbbentéssel konstatálták, hogy a határrendőrség nyomezői erőszakkal és fenyegetéssel csikarták ki a terhelő tanuvallomásokat.

Ilyen kérészekoitt tanuvallomások teték lehetővé azt a sejnálatos meghurcolást is, amelyet Báthory Lászlónak is keresztül kellett szenvednie.

Burg Kornél tegnap délután a rendőrség bünygyi osztályának egyik helyiségében már megkezdte kihallgatásait, Jezt megelőzőleg Rimler Károly polgármesterrel értékesített hosszabb ideig.

A kiváló rendőrkapitány vizsgálatának

előreláthatólag meg lesz a sikere, s Báthory László a legméltóbb módon elégtételben fog részesülni.

Megverik a vásárlókat a piacon.

Fejlődik a „rend“.

A nagyváradai piacon a viszonyok már már elviselhetetlenekké válnak. A rendőrség nemtörődomsége nagyban elősegíti ezeket az állapotokat a mert a vidéki árusok és a helybéli kofák látják, hogy seokl sem törődik velük, miadjobban vérszemmet kapnak s még a brutalitásoktól sem rettennek vissza.

Tegnap is épületes látványnak volt szemtanuja a piac közönsége.

Az egyik vidéki elárusítótól, egy ujlaki asszonytól uj burgonyát vásárolt egyik nagyváradai polgár felesége s egy liter uj burgonyáért 80 fillért fizetett, de az eladó 80 krajcárt követelt. Rövid szóváltás után azonban az eladó belenyugodott az összegbe.

Amikor azonban tovább ment a vevő, a többi elárusító asszony és a helybéli kofák neki estek az ujlaki asszonynak s feltűzeltek, hogy miért nem követeli a 80 krajcárt. Az kőtéleak állott s utána futott vevőjének s megtámadta. Kitépte a kezéből a retikült, majd a kofákkal együtt közös erővel titlegelni kezdtek a vevőt.

A nagy botránynak az előkerült rendőrvetett véget, szerencsére még nem későn, mert különben összevart volna szegény nő; a kofahad.

Igy azután a rendőrbíró elé került a dolog, ahol 50 koronára büntették az ujlaki asszonyt.

Ennek az esetenk végét kell vetni, mert az ilyen esetek nem tűrhetők a nagyváradai piacon.

Eldig még csak a szóbeli inzultusnál tartottak a vidéki eladók és a kofák s ezzel zavarták el a piacról a jobbízű nőket, akik nem szívesen peresnek a kofákkal s nem szívesen hallgatják „Megdöglenének éhen, ha mi nem hoznánk be semmit“ kifejezéseket.

Most már a tettlegesség terére is elmerészkednek. Hova fog ez vezetni? Ha nem elég erősek a piacra kiállított rendőrök, tessék kieserélni másokkal őket, akik akarnak is, tudnak is rendet tartani. Vagy küldjék el őket egy kis tanulmányuttra — Debrecenbe. Rájuk férne.

A pénzügyi tisztviselők szövetségese. A pénzügyi és felmérési tisztviselők szövetségese Németh István kir. tanácsos, pénzügyigazgató elnökele alatt tegnap délután 4 óraker a pénzügyi palota tanácsstermében ülést tartott, amelyen az igazgatóságba — tekintettel az egyre növekvő taglétszámra — pótlólag beválasztották Kondor Mihály állategészségügyi főfelügyelőt és Tatar Zoltánt, a Barettyó ármentesítő társulat igazgatóját. Makay György főmérnök, ügyvezető igazgató jelentette, hogy a tagok száma 180, akik több mint 1000 személyt képviselnek, bejelentette továbbá, hogy a szövetségeseinek sikerült a nagyváradai róm. kath. püspökségtől körülbelül 1000 m. buzát szerezni, s a söldségesszükséglet fedezésére pedig a Moskovite főle kertgazdasággal kötött megállapodást a szövetségese.

„HIREK“

* **József főherceg és Lipót főherceg kitüntetése.** A hivatalos lap közli: A király megengedte, hogy József főherceg vezérezredes a német császár által neki adományozott „Pour le mérite“ rendet, Lipót főherceg 8. tábori tarackezredball hadságy pedig a porosz királyi II. osztályú vaskorsóztat elfogadják és viseljék.

* **Ki lesz az új főispán?** Mind sürűbben és hevesebben nyilatkozik meg az érdeklődése a közönségnek abban a kérdésben, hogy ki lesz az új főispán? Mindenki csak arra kíváncsi, hogy Nagyváradnak ki lesz a főispánja, jelöli annak, hogy egy ilyen nagy politikai és kulturközpontnak csakugyan legfontosabb érdeke egy jó főispán kinevezése, míg a megye csak eldöcög valahogy a régi kerékvágásban. A városnak egy erős közsre, iniciatív tehetségre s egy nem — bürokrata főispánra van szüksége. Összesszámlálva a már kinevezett főispánokat, arra jutunk, hogy ha Barabás Bálát kinevezik Arad és Aradmegye főispánjának, betölt a törvényben előirt és megszabott 70 főispáni hely, mert ebben a 70-ben még egy üres hely van a ez: Nagyvárad város és Biharvármegye főispáni állása. Kettőből már alig lehet azó. Erre az állásra Urmánczy Nándor képviselő nevét emlegették tegnap a megyeháza. Urmánczy Nándor független ember vagyónilag is, milliomos, nagy előkelő nagyváradai családdal volt összeköttetésben házassága révén, a mely azonban felbomlott. Holnap dől el, hogy ő lesz e az új főispán.

* **Kongregációi élet.** Az Urilányok Mária-kongregációja ma délután 5 óraker a szokott helyen összejövetelt tart.

* **Ejegyzés.** Aczél Antal m. kir. honvédszászados július 16 án eljegyzte Sárfy Erzsike u leányt.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Rabatin Dnsó 4. honvédszázadoszredbeli tart. főhadnagy, gaudászati tisztat a legfelsőbb dicsőítő elismeréssel tüntette ki.

* **Biharmegyében megkezdtek a cséplést.** A megyében az aratást sok helyen már befejezték, az aratási munkálatok mindennütt a végéhez közelednek. Az új termés cséplését a megyében tegnap az alsólugosi gróf Zichy uradalomban meg is kezdték. A cséplés eredményéhez nagy reményeket fűznek s általában a terméskilátások oly kedvezőek, amilyenek már évek óta nem voltak.

* **Halálozás.** A püspökségi uradalom tisztikarának gyásza van: Heim Károly uradalmi erdőmérnök, a bélegragyi erdogondnokság vezetője életének 45 ik évében meghalt. Az elhunyt egyike volt a püspökségi erdőmérnöki kar legképzettebb tagjainak. — Mult évben súlyos idegbaj támadta meg az életérős férfiat s azóta nagybeteg volt, míg most a halál váitotta meg szenvedéseitől. — Temetése ma délelőtt 10 óraker less a biharmegyei kóskórház halottas házából. Özvegye, két kis árvája s kiterjedt rokonsága gyászolja.

Francia katonák béketüntetése.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Hamburgból jelentik: Párisi hírek szerint több francia századot letartóztattak, mert a front körletén kívül békepropagandát fejtettek ki s béketüntetésekét rendeztek.

Tárgyalnak már a franciák.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Lyonból jelentik, hogy a francia szocialisták bizottsága elhatározta, hogy az ellenséges elvtársakkal közvetlenül megbeszélésbe bocsátkozik a semleges országok szocialistáinak közvetítésével.

Hindenburg és Ludendorff elutasztak.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Ludendorff tegnap fogadta a német sajtó képviselőit és a katonai helyzetről tett nekik közléseket. Kedvező és bizakodó kijelentései az újábrókra igen mély hatást gyakoroltak.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg és Ludendorff elutasztak a frontra.

Szocialisták a belga kormányban.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A Journal havrei értesítése szerint a belga minisztertanács a külügyminiszter visszalépését folytán a külügyeket vezetőket a miniszterelnökre birta. A kormányban Huysmans és Vanderwilde is tárcát vállal.

A portugál zavargás áldozatai.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A legutóbbi liszszaboni zavargásban, amikor a katonaság és a népközt összeütközés támadt, 6-an meghaltak, 30-an megsebesültek.

Elsülyedt egy amerikai gőzös.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik a Reuter-ügynökség: A Horatio amerikai gőzöst tegnap elsüllyesztették. 3 ember meghalt.

* **Czernin a királynál.** Bécsből jelentik: Czernin külügyminiszter ma kihallgatáson volt a királynál.

* **Ülések a városházán.** A városházán a közelebbi napokban három ülés lesz. Pénteken, július 20-án délután 4 órakor a jogügyi szakbizottság tart ülést. Július 24-én, kedden délután 4 órakor a pénzügyi és jogügyi szakbizottságok tartanak együttes ülést, amelyen a mozgósítási törvényről szóló szabályrendelet tervezetét tárgyalják. — Július 26-án, csütörtökön délután 3 órakor pedig a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlését tartja, amelyen a város 1917. évi költségvetését tárgyalják.

* **A m. kir. Operaház művészei Nagyváradon.** Allig zérultak be a „Szigligeti színház” kapui, szombaton, a hó 21-én ismét megnyitnak, hogy színpadára diadalmas bevonulást tarthassanak a m. kir. Operaház kiváló művészei. Sok művészkiváltságokat látott már a Szigligeti színház, de még soha nem üdvözöltetett feli közt egy teljes — nyolc személyből álló — világhírű opera együttest, amelyet a budapesti operaházi korszak veszélye és az előadását maga Brodi István főrendező rendez. Nagyvárad köszönetére hamar megértette a kulturális esemény jelentőségét, mert már az első napon tömérdek előjegyzés történt a Hegedüs hírlapirodában és — amiről példa még soha nem volt — az előcsobbb helyek is elővételben kelnek el. Érdeklődéssel nézünk a két eseményteljes est elé.

* **A keresztény szocialisták szervezkedése.** A Magyar Kurir jelentik: A keresztény szocialisták Ujpesten negyvenhárom értekezletet tartottak, amelyen Gieswein Sándor keresztényszocialista országgyűlési képviselő a háború és a tartós béke kérdésével foglalkozott. Dr. Miklós Ferenc a szervezkedés szükségességét fejtegette, Székely János szervezeti titkár pedig a szervezkedés módjait foglalkozott beszédében. Legközelebb Ujpesten a keresztény szocialisták népgyűlést tartanak, amelyen a mozgalom vezetői időszaki kérdéseket foglalkoznak szociális és keresztény szempontból megvilágítani. — Vasárnap délután Kispesten és Esztergomban volt keresztény szociális gyűlés. Kispesten Kocsán Károly szerkesztő, Esztergomban pedig dr. Miklós Ferenc mondott beszédet. — Szerdén, július 18-án a Budapesti Központi Keresztényszocialista Egyesület az országos Katolikus Szövetség díszteremében gyűlést tart, amelyen Gieswein Sándor fog beszélni. A keresztény szocializmus és a béke címmel.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ma este tegnap délelőtt Német Károly előkelő nagyvárad polgár temetése a bihar-megyei közoktatókól, a temetésen az előkelő család nagyszámú rokonságán kívül nagyon sokan jelentek meg az utolsó végtisztességet megadni az elhunytak. A temetési szertartást Sulyok István ref. esperes végezte, amely után a nagyszámú koszorúkkal és szalagokkal borított díszes érekegységet feltekerték a négyes fogatú fűvegdiákosokra és az imposáns gyásmenetet az újvárosi Rullkovsky-temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték az elhunytat végső nyugalomra. —

A díszes temetést Velzelevits Adolf és fia első nagyvárad temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontosággal rendezte.

* **Szünet a városi könyvtárban.** A nagy szünet folyamán a könyvtárakat általában zárva tartják. Tekintettel a rendkívüli időkre, Nagyvárad városi könyvtár-bizottsága úgy határozott, hogy a könyvtárat a nyári folyamán is nyitva tartja a délutáni órákban 4-6 óráig. Bodnár János, a könyvtár vezetője egészségi okokból hosszabb szabadságra ment, távollétében Bértesy János segédőr fogja helyettesíteni. Szigetsegre Farkas Elek és Kertész Albert tanácsot rendelt be a polgármester szolgálatára.

* **A Petöfi Sándor asztaltársaság tisztikarát — ma, szerdén este 8 órakor Rölleb Béla vendéglőjében tartandó — értekezletre — tisztelettel megbívom. Targy: Milyen keretben tinn-puljuk meg Petöfi halálának évfordulóját? Eisele Sándor, elnök.**

* **A „Tanítók és Tanérok be-szerzési csoportja” vezetősége érte-mül tagjait, hogy csütörtökön, 19-én 7 és 10 között töltésjárás lesz a kereskedelmi iskolában.**

* **Felhívás a Vörös-Kereszt egy-leti önkéntes öpolónökhöz.** A Vörös-Kereszt Egylet vezetősége azton hívja fel azon önkéntes öpolónöket, kik a leg-utóbbi kurzuson diplomát nyertek és addig szociális beosztásuk nincs, hogy csiránt a csapatkórházban dr. Forné Miklós főorvos- orvos kórházparancsnoknál minél előbb je-lentkezzenek.

* **A csehek világról rántja le a leplet a Külügy-Hadügy most megjelent szá-mának gondolatokban gazdag vezető cikke, amely annál nagyobb érdeklődésre számí-ttat, mert számszerint ismereti azokat a törvényeket, amelyek a felelősségvétel, felelő-ségvétel és a császári ház tagjainak megvár-tása stb. definícióját tartalmazza. Szóval amelyek az amnesztia révén a mai politikai élet hullámverését előidézték. A kitűnő ka-tonai újság mai száma foglalkozik még az orosz offenzívával (Gellért Oszkár) az ame-rikai segítséggel, (dr. Szana Sándor) cikket közöl a tisztek újabb felbírásáról, a hadikutyák szerepéről, a háborúról és nagy érdeklődésre tarthat számot a tisztek családjának élelmezési és ellátási kérdése is, ami alaposan megnehezedett. Kangay Sán-dor százados tárcája, Darvay János dr. szá-zados hadbíró jogi értekezése, dr. Tóvölgyi egyetemtanár orvosi cikke, a semleges hadifogság ismeretése, a kitűnő katonai hírek, a Rendeleti Közlöny tartalma stb. egészenlik ki a páratlan katonai lap gazdaság tartalmát. Előfizetési ár 6 korona. Kérdő-hivatal Budapest, IX. kerület, Üllői ut 11-13. sz.**

* **Bajok a mérték vizsgálato-k-nál.** A szokásos mérleg vizsgálatokat most tartják Nagyváradon. Ez az eljárás annyit bajjal, zaklatással jár, hogy nem lehet esu-dálni, ha nemcsak a kereskedők, hanem a hatóság községei is beleuntak. Allig van ke-reskedés, ahol vagy a régi hitelesítés miatt, vagy más okból, ne volna valami kifogás. Igy szután rengeteg mérleg és súly kerül a rendőrséghez. Most, a háboru idején nem nagy értelme van az egész eljárásnak, ame-lyet bátran fel lehetett volna függeszteni a háboru utánig. A rendőrségnek is volna ezek- más dolga a mostani visszaélések meggátál-sánál, amelyre így nem jut ideje.

A Schmidt cirkusz tegnapi bemutatása szerifelett tetszett a nagy-számú közönségnek. Maga Schmidt igaz-gató remek löldomításával a felesége a Rheingold ballettjével nagy és őszinte sikert arattak. Susse fogművész, a híres Planett ágyutörő tumboló tepsőt váltottak ki a nézőkből, míg Alex és Ferry komiku-sokon, akikben a Könyv testvéreket, mint régi ismerősöket köszöntötte a közönség, sokat nevettek Radolski időmitott medve-csoportja a gyermekek kedvencévé vált. A cirkuszi mutatványokat kitűnő házi zenekar kísérte. A kitűnő művész: az előnékony Bach A. D. artista körökben ismert neve biztositék arra, hogy a gazdag huz szám-ból álló műsor minden száma elsőrangú és szórakoztató és művészi.

A kamara értesítései. Van sze-rencsénk az érdekelteket értesíteni, hogy a m. kir. keresk. miniszter ur a 38515-VI. C.-1917. sz. leiratával megkötötte a m. kir. minisztérium 2064-1917 M. E. számú rendelkezését a gyapjú, a kendar- és a textil-hulladékok postai forgalmának korlátozására tárgyában.

U. a. miniszter ur 39427-1917. számú leiratával megkötötte a m. kir. miniszteri-umnak 1812-1917. M. E. számú rendelkezését, az arcfaragó villamos csapasz vezeték bejelentéséről, valamint a vezeték forgalombahozatalának és felhasználásának korlátozásáról.

A Magyar Pamutközpont 5855-1917. sz. leiratával megkötötte a keresk. minis-ter urnak 10455-1917. sz. rendelkezését a tö-rökösök és asztalkendők felajánlása tárgyá-ban, melyet azal a külön figyelmestétéssel hozza az érdekeltek tudomására, hogy szí-veskedjenek a rendelkezésben előírt kötelezet-teségekre a saját é deklarában pontosan meg-telelti. Ugy az utóbbi, valamint a két fentebb jelzett rend-let a kamrával a hivatalos órá-k alatt (9-12 ig és 3-5 ig) az érdekeltek rendelkezésére áll.

Köszönetnyilvánítás Szabó Fe-renc Kovács nevezetű, aki a nagyvárad-i Vörös-Kereszt nyugvóállomásán eszközölt kovács munkálatokért 2180 K összegben felszámított munkabérért a Vörös-Keresztnek ajánlotta fel és Deutsch Benjámin szőlőmés-tervez, aki az itt áronult bécsi hadiárak ussonjához 40 kg kenyérral ingyenesen járult hozzá, a Vörös-Kereszt Ekvlet vezető-sége leghalásabb köszönetét fejezi ki.

Ujságkihordónöket felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.

VIGADÓ mozgó-színház	Szombat, vasárnap Uj műsor. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.
URANIA mozgó-színház	Szerdán Szerelmi játék Vígjáték 3 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.
APOLLÓ mozgó-színház	Szerdán Gyárfás Dezső felépte. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidfő.
Telefonszám 14-55.

TANÜGY

A nagyvárad-i premontrei főgimnázium értesítője.

Szemle L. Odön igazgató június 26 án tette köze a jászóvári premontrei kanonok-rend nagyvárad-i főgimnáziumának értesítőjét az 1916-17. iskolévről. Az értesítő meg-emlékezik a nemzet gyászáról Ferenc József király halála alkalmából. E gyászban részt vett a főgimnázium is a gyásznapon dr Szepes Lőrénd tartott emlékeztetőt. Meg-emlékezik az értesítő IV. Károly királyunk koronázási ünnepéről is a szászorsziat hozza Szilágyi Dézsa beszédét, melyet a koroná-zás alkalmából tartott ifjusági ünnepélyen mondott.

"Iskolánk és a háború" címmel ismer-teti az igazgató az iskola történetéből a har-madik háborúval összefüggő történetét. Leghelyesebben érintette az intézetet a ro-mán invázió következményeként az, hogy az intézet ideiglenes elhelyezésére szolgáló szé-les utcai helyiségekbe is ki kellett költözkö-dnie, mert a német hadsereg csapatkórházának rendezte be.

Hosszas utóajrással a az itt érkező trónörökös közbiztonságát lehetett csak fel-szabadítani azt a helyiséget s ok óber 14 én megkezdődtek az előadások. Feltűnő me-legséggel emlékezik meg az értesítő Rédei Korcél tanárról, aki katonaság állott. A ta-nulók az V. hadikötelezésre 33,150 koronát, a VI. hadikötelezésre 90,000 koronát jegyeztek. Felsorolja az értesítő a 8 felső osztályból hadiszoftásra bevonult 27 tanuló, kik kö-sül ebben az évben ketten haltak hősi halált.

Érdekes jelenség, hogy az intézet tanu-lóinak száma az erdélyi menekült tanulókkal 800-nál is többre emelkedett. Ez a szám sokkal magasabb, mint bármikor is volt az intézet arázóves történetében. Az év végén 786 osztályozott tanuló közül a követelmé-nyeknek 572 felelt meg, azaz 78 százaléka, s csak 154-et kellett javító vizsgálatra va-y ismétlésre utasítani. Tehát a tanítás ered-ménye teljesen kielégítő. A tanulók egész-ségi állapota is kielégítő volt, kóros járvá-nyok nem szakitották meg tanuló munkáját az intézetnek.

A gimnázium felső osztályainak Mária-kongregációja az évben töltötte be működé-sének 10 ik évét. Az első felvétel tizedik éves évfordulóját nagy finnyességgel ülte meg a kongregáció a Káth Körben. Az ünnep-élyen jelen voltak a város társadalomának legelőkelőbbjei. Az ünnepi beszédet Takács Menyhért prépost tartotta. Ugy es a kongre-gáció, mint az alsó osztályok kongregációja

tevékeny működést fejtett ki ebben az év-ben is Az Eötvös-önképzőkör buzgalommal működött a tagok önképsése terén. Ülésein mindig változatos tárgysorozatú előadások voltak. A Segítő egyesület az elmúlt évben 26 tanuló részvételét összesen 740 korona pánsszégyben, négy tanulóknak iskolaköny-veket adott.

Az egész évben 5 isban voltak érett-ségi vizsgálatok, köztük egy hadi éretteégi csakis szóbeli vizsgálattal. Junius 1 én és 2 án voltak az évrégi éretteégi vizsgálatok, amikor 14 en tettek vizsgálatot, kivétel nél-kül teljes sikerrel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

II.
1/2

VI.
1

Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből	26
Borospohár finom csiszolt üvegből	32
Sörspohár finom csiszolt üvegből	80
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	3-
Borospalack finom csiszolt üvegből	3-
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből	2-
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből	2-
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből	8-
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből	8-
Vizeskészlet színes finom aranyozással	5-
Boroskészlet színes finom aranyozással	4-
Sörkészlet színes finom aranyozással	4-
Likörkészlet színes finom aranyozással	4-
Tésztá készlet finom majolika színezéssel	5-
Kávékészlet színes finom aranyozással	10-
Téskészlet színes finom aranyozással	10-
Mocakészlet színes finom aranyozással	10-
Mosdókészlet színes finom disztéssel	13-
Ebdőlőkészlet színes finom aranyozással	40-

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók minden kivitelben kaphatók. Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Répkeretezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR

Feloldó szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

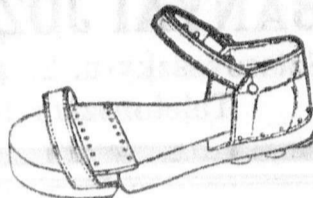
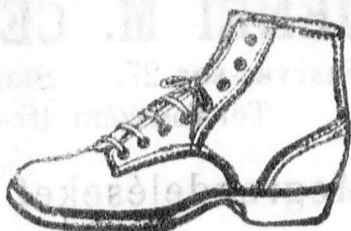
Borju bőr 13.40, 15.80, 18.10, 22.20.
 Ia Hasított bőr 15.80, 18.70, 20.50, 25.70.
 Lóbox és téhenbox 17.—, 20.50, 22.80, 27.50.

Fatalpu szandálok:
 24-25, 26-28, 29-31, 32-35,
 4.—, 4.10, 4.40, 4.90,
 36-37, 38-40, 41-43, 44-46,
 5.—, 5.50, 6.—, 6.10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádógos,
 vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
 tűzőszalon

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli tűzős-állítója. Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye Szent László Püspök Gyógy-Fürdő Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévvíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérlője.

VIZMENTES

vagon- és szénatakaró ponyvák
 mérsékelt áron kölesön adatnak

Faludi és Elek cégnél

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 16.
 Telefonszám 14-86.

Főtelep: Budapest, Nagykorona utca 22
 Sárogyencim: Ségel, Budapest.

Használt és új zsákok nagyban és kicsiben veszünk, legmagasabb árban.

Viszketeg
 izzadás
 napégés
 bőrhámlás
 rüh és sömör
 bőrbaj, fekély
 daganat és sebek

ellen biztos és gyors hatású szer a

BORÓKA-KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan.
 Kis tégely 3 K, nagy tégely 5 K.
 családi tégely 9 K. Hozzávaló
 borókaszappan 4 korona.

Készíti: Gerő Sándor gyógyszerész,
 Nagykőrös. 132.

Nagyváradon kapható:
 NÉMETH PÁL gyógyszerárában
 Szent László-tér. (Városháza mellett)

Vízvezeték és mű-
 bádógos munkákat
 készít, javításokat
 jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
 Kolozsvári-utca 62.